

## **BALKAN**

1. decembar 2004.

str. 6

### **POGLED IZ HAGA**

#### **OPTUŽENI PRKOSE PRAVDI, A VLAST TO DOZVOLJAVA**

Prošle nedelje u svom obraćanju Savetu bezbednosti UN predsednik MKSJ-a Theodor Meron i glavni tužilac Carla Del Ponte naglasili su da SCG ne hapsi lica protiv kojih je Međunarodni sud podigao optužnicu. Tužilac Del Ponte je rekla da veruje da najmanje 12 od 20 begunaca živi u Srbiji.

Tokom rasprave u Savetu bezbednosti, ministar u Vladi Srbije Zoran Lončar rekao je da su "od januara 2003, 24 optužena lica sa teritorije SCG prebačena u pritvor Međunarodnog suda". Taj broj je potpuno netačan.

Od januara 2003. godine, SCG je na Međunarodni sud zapravo prebacila 10 ljudi i, što je najalarmantnije, samo jedan od njih, pukovnik Ljubiša Beara, prebačen je tokom proteklih godinu dana. Glavni tužilac Carla Del Ponte je pred Savetom bezbednosti izjavila da je Beara prebačen isključivo zbog toga što je Tužilaštvo vlastima Srbije dostavilo precizne informacije o njegovom boravištu i nadziralo mesto gde on boravi.

Ministar Lončar je pred Savetom bezbednosti izjavio da SCG u potpunosti prihvata obavezu da saraduje sa Međunarodnim sudom. Ipak, optužena lica slobodno učestvuju u javnom životu Srbije. Nebojša Pavković, Vladimir Lazarević i Sreten Lukić slobodno žive u Srbiji već više od godinu dana pošto su optuženi za umešanost u brojne zločine protiv albanskih civila na Kosovu 1999, zločine koji uključuju deportaciju, ubistvo, mučenje, seksualno nasilje, pljačkanje i uništavanje imovine. To je verovatno jedinstven primer da vlasti jedne države čak i ne pokušavaju da sakriju činjenicu da lica protiv kojih je MKSJ podigao optužnicu bez skrivanja žive na slobodi.

Državni funkcioneri stalno ponavljaju da je dobrovoljna predaja model saradnje s MKSJ-om kojem se daje prednost. Naravno, optuženi su više nego dobrodošli da se dobrovoljno predaju. Međutim, mogućnost dobrovoljne predaje sasvim sigurno ne oslobađa vlasti obaveze da uhapsu one koji to ne čine. Da li se pojedincima optuženim za obična krivična dela, kao što su pljačka, silovanje, ubistvo itd, dozvoljava da se slobodno kreću i sudeluju u TV emisijama ili se njihovo hapšenje vrši odmah po izdavanju naloga? Zašto bi kriterijumi bili drugačiji za lica optužena za neke od najstrašnijih zločina? Da li se obični građani osećaju sigurno u takvom okruženju? Upravo to se događa u Srbiji. Lica koja su optužena da su krivično odgovorna za namerno ubistvo civila, uključujući žene i decu, otvoreno prkose pravdi, a državne vlasti to dozvoljavaju. Ovakva državna politika "saradnje putem dobrovoljne predaje" ustvari je jednaka ismejavanju pravde.

Tvrđnje da je MKSJ protiv nekih pojedinaca podigao optužnice "zato što su Srbi" ili "zato što su branili svoju zemlju" predstavljaju veliku zabludu.

Svako lice protiv kojeg je Međunarodni sud podigao optužnicu optuženo je na osnovu dokaza koji ukazuju na krivičnu odgovornost za dela kao što su ubistvo, mučenje i

deportacije. Takva krivična dela ne predstavljaju deo opravdanog ratovanja. To su dela zabranjena svuda u svetu, uključujući i zakonodavstvo Srbije i Crne Gore, kao i svuda u ostatku bivše Jugoslavije.

Takođe se mora naglasiti da svako lice optuženo pred Međunarodnim sudom uživa pravo da se smatra nevinim dok se ne dokaže suprotno i biće oslobođeno ukoliko se pred sudom van svake razumne sumnje ne dokaže da snoci krivičnu odgovornost. To se već dogodilo nekoliko puta.

Bez obzira na broj lica koja su do sada prebačena na sud, SCG ima zakonsku obavezu da uhapsi i prebaci u Hag svakog optuženog koji se nalazi na njenoj teritoriji. Čak i ako se i ne uzmu u obzir njihove međunarodne obaveze, teško je shvatiti kako vlasti mogu opravdati propust da barem pokušaju da pred lice pravde izvedu pojedince optužene za strašne zločine, kao što je ubistvo dvogodišnjeg Afrima Imeraja, 26. marta 1999, u selu Padalište. Afrim je jedno do 36 dece mlađe od 15 godina koja su 1999. ubijena na Kosovu i čija se imena navode u optužnici protiv Pavkovića, Lazarevića, Lukića i Vlastimira Đorđevića.

Ukoliko vlasti SCG zaista veruju da "država ne sme biti talac haških optuženika", onda treba da ih odmah uhapse i prebace na Međunarodni sud.

***Outreach Programme***

[outreach@icty.org](mailto:outreach@icty.org)